

Dragi prijatelji,

Pozdrav iz leta 1915, iz temnega obdobja, ki ga mnogi poznajo kot prvo svetovno vojno. Evropa je v vojni že več kot leto dni, a se zdi, da je mir še vedno daleč.

Ko sem prispel v ta čas, me je najprej presenetilo, kako globoko je vojna posegla v vse plasti družbe. To ni običajen spopad, temveč boj, ki združuje vse – narode, vojske, politike, celo običajne ljudi, ki so sredi tega vrveža. Velika vojna, kot jo imenujejo, je vojna brez meja; vojna, v kateri so vsi prisiljeni nositi breme.

Svet je razdeljen na dva tabora. Centralne sile, ki jih vodijo Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarija in Osmansko cesarstvo, se spopadajo z antantnimi silami – med njimi so Francija, Velika Britanija, Rusija, nato Italija in nazadnje Združene države Amerike. To ni le vojna vojakov, temveč tudi industrije, financ, znanosti in logistike. Prav neverjetno je, koliko virov in truda je vloženi v ta boj.

Spomnimo se, kako se je vse skupaj začelo. Na usodni dan, 28. junija 1914, je bil v Sarajevu ubit avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand. Čeprav je bil to le en dogodek, je bil dovolj, da sproži verižno reakcijo, ki je v vojno potegnila celotno Evropo in kasneje svet. Vojna je priložnost, da si države zagotovijo moč, ozemlje in vpliv, a žal posledice nosijo prav navadni ljudje – vojaki, družine, celotne skupnosti.

Trenutno se nahajam na zahodni fronti, kjer poteka tisto, čemur pravijo pozicijska vojna. To pomeni, da vojaki na obeh straneh ostajajo v strelskih jarkih, dolgotrajno zasidranih v blatu, dežju in snegu. Gibanje naprej je skoraj nemogoče, saj je vsaka linija zaščitena s strojnicami, bodečo žico in minami. V teh jarkih se odvija dnevni boj za preživetje. Vladajo lakota, bolezni in groza pred smrtonosnim plinom, ki ga sovražnik spušča po vetru. Ko vojaki čakajo na naslednji napad, jih obdaja občutek negotovosti in strahu, saj vedo, da je vsak trenutek lahko njihov zadnji – nekateri svoje misli ohranjajo mirne z upanjem na dom, drugi pa jih mračni pogled na grozote, ki so jih videli.

Celo noči niso mirne; bojni kriki, eksplozije granat in neprestano streljanje se kot temna glasba razlegajo iz strelskih jarkov, prekinjajo spanec in v vsakem vojaku vzbujajo občutek neizogibne nevarnosti. Predstavlajte si tistega, ki sliši žvižg piščali – opozorilo na bližajoči se strupen plin – kako v naglici natika plinsko masko, z mislijo, da bo morda to njegovo zadnje dihanje.

Vojna pa ni le fizična; prinaša tudi inovacije in tehnologije, ki jih ljudje še niso poznali. Na bojišču prvič vidimo tanke, počasne in težke, a dovolj močne, da prebijejo ovire in podirajo vse pred seboj. Podmornice napadajo ladje, ki prevažajo tako vojake kot hrano in zdravila. Letala se dvigujejo visoko v nebo, kjer iz zraka napadajo vojaške tarče, kar je bilo do zdaj nepredstavljivo.

Strupeni plini so še posebej strašni; vojaki se morajo ob zvoku opozorilnih piščal zakriti in hitro nadeti maske, da se izognejo zadužitvi. Takšne vojne svet še ni videl – in zdi se, kot da ne prizanaša nikomur. Vse to je del tega, kar imenujejo "totalna vojna", vojna, ki vključuje tako vojake kot civiliste in prizadene vse dele družbe. Vendar tudi v teh strašnih razmerah med vojaki zasijejo trenutki človečnosti – delijo si drobne zaloge hrane, pišejo pisma domov in se tolažijo z drobnimi pogovori, ki so njihova edina opora v teh najtežjih časih. Takšni trenutki jim pomagajo zdržati in ohranjajo plamen upanja na koncu dolgega in temačnega predora vojne.

Londonski sporazum je pripeljal Italijo na stran antante leta 1915, saj ji je bil obljubljen del ozemlja po vojni zmagi. To je odprlo še eno krvavo poglavje te vojne, saj so se odprle nove fronte na severu Italije, kjer se Italijani spopadajo z avstro-ogorskimi vojaki. Italijanska vključitev je podaljšala in še bolj zaostрила že tako krvavi boj.

A nemška podmorniška vojna ne prizanaša. Njihove podmornice, imenovane "U-Boot", neusmiljeno napadajo zavezniške ladje, kar še bolj ogroža zavezniško oskrbo in potniški promet. Razumljivo je, da antantne sile skušajo ustaviti te napade, saj podmornice sejejo strah in negotovost.

Leto 1917 je prineslo pomemben preobrat. Združene države Amerike so se odločile pridružiti antantnim silam, kar je prineslo novo, neizmerno moč na zavezniško stran. Ameriška vojska in njihova gospodarska moč sta bili ključni za antantino doseganje odločilnih zmag. Nemčija, izčrpana, osamljena in polna notranjih nemirov, je spoznala, da zmaga ni več mogoča. Konec vojne je bil neizogiben, vendar pa so posledice, ki jih je vojna pustila, globoke in nepozabne. Ko se danes sprehajam skozi te uničene pokrajine, vidim posledice na vsakem koraku. Polja, ki so bila nekoč polna življenja, so zdaj prekrita z ostanki eksplozij, bodečo žico, zapuščenimi orožji in ruševinami. Na tisoče ljudi je izgubilo življenje, mesta so postala ruševine, in domove so morali zapustiti številni, ki jih je vojna prisilila v izseljevanje. Posledice vojne so globoko zaznamovale Evropo in njen narod.

Želim, da bi vi, moji prijatelji, razumeli vrednost miru in stabilnosti. Ta vojna ni bila le politični ali vojaški konflikt, temveč opomnik, kako hitro lahko tisto, kar ljudje cenijo, izgine v dimu vojne. Svet se je morda zaradi tega konflikta povezal, vendar je ta povezava zgrajena na bolečini, izgubi in razdejanjih.

V upanju na boljši jutri,

Maximus, popotnik skozi čas

